

Monimuotoisuuden turvaamisen yhteiskunnalliset heijastumat

Yrjö Haila, Tampereen yliopisto

MOSSE seminaari 6.9.2006

1. Biodiversiteetti (luonnon monimuotoisuus) on kokoava nimitys kaikille niille tekijöille, jotka turvaavat maapallon biosfäärin elinvoimaa. Eräässä mielessä biologista monimuotoisuutta siis edustaa elollisessa luonnossa kaikki, kuten esimerkiksi E.O. Wilson on todennut.
2. Edellä esittämäni vakiintunut luonnehdinta on käytännölliseltä kannalta ongelmallinen juuri yleisluonteisuutensa, kaikenkattavuutensa vuoksi. Se ei anna mahdollisuutta tehdä erotteluja, joiden perusteella voitaisiin tehdä käytännöllisiä valintoja käytännöllisissä tilanteissa. Käsite on siis yhteiskunnallisesta näkökulmasta *ettinen normi*, eräänlainen elollisen luonnon varovaisuusperiaate.
3. Käsitettä täsmennettäessä ja kohdennettaessa on syytä kiinnittää huomiota niihin prosesseihin, jotka ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta. Inhimillisen toimeentulon käytännöt on syytä sisällyttää tähän prosesseihin kohdentuvaan tarkasteluun. Kyse on siis *ekososiaalisista* prosesseista. – Luonto ilman ihmistä on tässä yhteydessä kelvoton abstraktio. Me, biologisen monimuotoisuuden arvioitsijat, olemme ihmisiä, biologisia organismeja, ja me elämme maapallon biosfäärissä sen täysivaltaisina kansalaisina, maapallon ensimmäisten elämänmuotojen jälkeläisinä suoraan alenevassa polvessa. Emme voi ottaa maailman arvioinnin normiksi sellaista kuvitteellista olotilaa, jossa meitä ei ole.
4. Biologisen monimuotoisuuden turvaamisessa on siis kyse ekososiaalisesta elinvoimasta. Ihmisen läsnäolo – luonnon prosessien ekososiaalinen luonne – on otettava vakavasti. Tämä tarkoittaa, että huomiota on erityisesti kohdistettava kahtaalle:
Yhtäältä on saatava loppumaan elollisen luonnon varojen hyödyntäminen kaivannaisteollisuuden mallia noudattaen, eli siis välittämättä varojen uusiintumisesta.
Toisaalta on tuettava perustason toiminnoissa, luontoa muokkaavien käytäntöjen yhteydessä, toimijoiden kykyjä, taitoja ja mahdollisuuksia ottaa luonnon monimuotoisuutta ylläpitävät prosessit huomioon, kunnioittaa niitä. Tätä ei voi suunnitella ja hallinnoida ylhäältä käsin (vaikka yleisiä ohjeita voidaankin tuki antaa, ja merkittäviä toimia voidaan taloudellisesti tukea); avainasemassa on paikallisten ekososiaalisten olosuhteiden huomioiminen paikallisessa toiminnassa.